

עתה, אחרי הכנה ממושכת ומדוקדקת, החל המיבצע הצרפתי הגדול בעולם הערבי. ישנו מכשול: ישראל. מה עושים הצרפתים? "עוקפים את המיכשול" כפי שגילה השבוע עורך לה-מונד לענייני המרחב.

מה זאת אומרת — "לעקוף"?

לה-מונד, העתון החשוב ביותר בצרפת, מגלה את הפרטים. "לעקוף" פירושו — תמיכת צרפת בדרישת הערבים להחזרת הפליטים, והוראת הג'ול, להוציא את השטח הצבאי משיתוף-הפעולה האטומי הצרפתי-ישראלי.

ובעיקר: "האמצעים שעושה משרד-החוץ הצרפתי כדי להפוך את מגעי פאריס-ירושלים לדיסקרטיות יותר".

מילה צרפתית נחמדה: "דיסקרטיות".

דיסקרטיות: כשמע, היחסים בין גבר לפילגשו.

אחרי שממשלת ישראל עצמה העדיפה בגרמניה מעמד של ידועה-בציבור על מעמד אשה חוקית, מעבירה אותה גם צרפת לאותו מעמד.

בתי-הברית שאבדה

מוזר הוא שממשלת ישראל עצמה תרמה את תרומתה להידרדרות היחסים עם צרפת — היחסים שהיא עצמה הכריזה עליהם כעל נכסי ארץ-ברזל.

אחרי גמר מלחמת-אלג'יריה, היה לצרפתים אינטרס חשוב אחד בישראל: למכור לה נשק. כי תעשיית-הנשק הצרפתית היא בבחינתו של מישטר הג'ול, והיא מפסידה הון תועפות. הזמנת ישראליות גדולות, תמורת דולארים שמנים, עזרו לכסות את ההפסדים.

והנה באה ממשלת ישראל ופגעה דווקא בנקודה עדינה זו. היא צימצמה את ההזמנות.

האיש האחראי לכך הוא שמעון פרס.

אותו פרס שהכריז בשעתו, בנאום מדיני "חשוב" בכנסת, כי על ישראל לכונן יחסים הדוקים עם גרמניה, כי גרמניה היא יודת צרפת, ולא יתכן ידיות ירושלים-פאריס ללא ידיות ירושלים-בון.

ולא ידע אותו גאון מדיני כי פאריס ובון אינן רק ידיות, אלא גם יריבות ומתחרות. וכי כל המתקרב לגרמניה, מתרחק בהכרח מצרפת. וכי כל המקבל סחורה מגרמניה, תחת לקנותה בכסף טוב בצרפת, פוגע בצרפת.

עבד-אלנאצר הוא אדם סבלני. אין הוא דוחק את הקץ. אין הוא דורש מצרפת מעשה דרמאטי של הפקרת ישראל, כפי שלא דרש זאת זמן רב מגרמניה. הוא יתן לחיסי קאהיר פאריס להתהקק בהדרגה, הוא יתן לאינטרס הצרפתי להתעמק. ורק אז, ביום משבר, יעמיד את הצרפתים בפני הבחירה הסופית.

מתי זה יהיה? איש אינו יכול לדעת, אך דבר אחד ברור כבר עתה:

בתי-הברית של ישראל בימי הפיכת השני — שוב אינה באה בחשבון כבתי-ברית לסיכוב השלישי.

אפשר לקיים יחסים "דיסקרטיות" עם פילגש — אבל איש חשים לעזרתה בגלוי כשהיא מסתכנת בתיגרה ברחוב.

תורכיה פונה לאחור

שעה שהציר ירושלים-בון מתכופף תחת הלחץ, והיחסים ירושלים-פאריס עוברים לאפיקים "דיסקרטיות", מתמוטטת חזית הקרובה לישראל עוד יותר: החזית התורכית. ידיות ירושלים-אנקרה היתה תמיד "דיסקרטית" מאד, אבל היה לה בסיס איתן: השינאה התורכית לערבים, התובעים את החזות חבלאיסכנדרון, שהועבר בשעתו מסוריה לתורכיה.

הידיות גברה כאשר נקטה מצריים קו נייטראליסטי תקיף, התקרבה לברית-המועצות, עזרה למוסקבה לאגוף את תורכיה, שהיא חברת נאט"ו ועמדה מבוצרת של המערב.

אולם כל השיקולים האלה הפכו מישניים, כאשר התעוררה בעיית קפריסין. מאותו רגע החלה בהכרח מהפכה במדיניות-החוץ התורכית. כל מושגיה השתנו.

יעד מרכזי גרם לשינוי כל הערכים: הצלת התורכים באי.

הדבר העמיד את ירושלים בפני ברירה אכזרית. האם לתמוך בתורכים, ולאבד את ידיותו של האי החולש על דרכי הים של ישראל, השכנה היחידה המקיימת יחסים עם ישראל? האם לתמוך ביוונים, ולאבד את הידיות התורכית?

ירושלים לא רצתה להחליט. היא לא רצתה לטרוח. היא השתעשעה באשליה נוחה ועצלנית, שאפשר לשמור על הידיות עם שני הצדדים. שאפשר לנקוט בעמדה נייטראלית בסכסוך זה. לכן לא ניסתה לברר מי מוכן לשלם מחיר גבוה יותר עבור תמיכתה, ומה ניתן להשיג בהזדמנות זו.

תחילה היא איבדה את ניקוסיה. הנשיא מאקאריס החליט להשליך את יתו על מצריים, השתלב במסע הערבי האנטי-ישראלי, החל בפלירט עם הגוש האפרו-אסיאתי.

ישראל נשארה נייטראלית — ועתה היא מאבדת את תורכיה.

במשך חודשים ארוכים גבר הרוגו התורכי על ישראל. העמדה הישראלית נראתה לתורכים כבגידה שפלה. "אחרי שהקרבתו למענכם את ידיותנו עם הערבים", טענו התורכים, "אתם מפקירים אותנו כשאנחנו זקוקים לכם!"

עתה מסיקים התורכים בגלוי את המסקנות. הם שולחים משלחות-שליחות-טוב לארצות-ערב, מכריזים על רצונם ליצור ברית ערבית-תורכית.

ברית זו יכולה להיות רק על חשבון גורם אחד: ישראל.

שינוי זה הוא חלק מתמורה עמוקה יותר במרחב. כשם שהתורכים רוגזים על ישראל, כך הם רוגזים גם על ארצות-הברית, ומאותה סיבה. הם תפסו כי האוריינטציה החד-צדדית על המערב שוב אינה כדאית בעולם של ימינו. ואילו הסובייטים מעוניינים בתורכיה עד אין שיעור יותר מאשר בקפריסין או ביוון. הם מוכנים בהחלט למכור את האי הקטן תמורת שירות עמודי-התחן הדרומי של גאט"ו.

על כן מתקרבת תורכיה לברית-המועצות. הבסיס העיקרי לידידות אנקרה-ירושלים — ההשתייכות המוחלטת של שתיהן למחנה המערבי — מתפורר.

כאשר אנקרה מתקרבת לקאהיר ולמוסקבה, היא מתרחקת בהכרח מחשינגטון ומתל-אביב.

בין כל הכסאות

גאונני מדיניות-החוץ הישראלית יש כשרון גדול להתיישב בין שני כסאות. הם יושבים בין שני הכסאות הגרמניים: בון וברלין המזרחית. הם יושבים בין שני הכסאות של מערב אירופה: בון ופאריס. הם יושבים עתה בין שני הכסאות הקפי ריסיאיים: ניקוסיה ואנקרה.

זהו העונש הטיבעי למשרד-החוץ שאינו מסוגל לנתח מציאות, שאינו מסוגל להטיק מסקנות ממציבים משתנים, שאינו מסוגל להתח קו ברור לגבי הבעיות הבינלאומיות.

בקיצור: משרד-החוץ המורכב מדיפלומטים, ממשותתפי מסיבות-קוקטייל, מנאומי ועידות בינלאומיות — אך שחפרים בו לחלוטין המדינאים.

במדינה

עתונות

בחירות יחסיות

ביום השני השבוע, למחרת הבחירות להסתדרות פועלי הבניין, סיכמו היומנים והצהרונים את התוצאות שהתקבלו במשך הלילה. אוסף הכותרות שהתקבל, מעיד כי גם בשטח זה שוררת בישראל שיטת ה"בחירות היחסיות".

הודיעו העתונאים:

● **קול העם** (כותרת): תלונות על הפרות נטות של החוקה מצד מפא"י והפועל המזרחי.

● **הצופה** (בגוף הידיעה): פועלי מפא"י התנכלו לפועלי הבניין שבאו להצביע למען הפועל המזרחי.

● **עץ המשמור** (כותרת): עלייה ל"מפ"ם" ירידה לאחדות העבודה.

● **למרחב** (כותרת): אחדות העבודה שפרה על מקומה השני. ירידה למפא"י.

● **דבר** (כותרת): מסתמן רוב למפא"י.

● **מעריב** (בגוף הידיעה): מפא"י — שלא היה לה מעולם רוב בהסתדרות פועלי הבניין — הפסידה קרוב לשלושה אחוזים.

שביתות

בודד בחורף

יעצו לו שלא אדאי לריב. אסור להרגיז את הגדולים, אמרו. חברת נור שייכת ל"הסתדרות, ומי יכול להילחם בהסתדרות? אך יצחק בן-חמו סירב לשמוע.

הוא עבד ביובל גז 12 שנה, התקין ציוד נורתי למוביל הארצי. יום ולילה, שעות נוספות ומשמרות מיוחדות. כי המוביל, כך סיפרו, נחוץ למדינה.

כשהסתיימה הבנייה, פרצה הרעה. הבי"קוש לתוצרת מפעל הצינורות ירדה בתל-לוה, ו-300 פועלים פוטרו. כל אשקלון עמיה או על הראש, היו מחאות, היו צעדי קוה והיו איומים. אך כלום לא עזר.

אחרי שנואש מיובל גז, פנה בן-חמו ל"חברת-הגז שלה. הוא נסע לתל-אביב, ל"משרדי נור, ניסה למשוך בחוטים מלמעלה. אך לשוא. בלית ברירה הוא פתח בשביתה ליד משרדי החברה, ברחוב ארנון בתל-אביב, הגיע לשיא ארצי: שביתת השבת הארוכה ביותר בישראל.

כל אותה עת — במשך חודשיים וחצי — ניסו הבוסים של נור להיזון מעמדתו. כשי לא עזרו האיומים, ניסו להשפיע בפיתויים.

"ניתן לך פנסיה", אמרו לו. "תקבל כסף ולא צטרך לעבוד". בן-חמו סירב. "העבור דה זה לא רק כסף, ענה להם. זה גם שאלה של כבוד. איך יכבדו אותי הילדים אם אהפך לבטלן ואשב כל היום בבית?"

כל הבן הנולד, ואו הופיע משרד ה"סע, ביקש להוציא צו לפיו יופקעו הילדים משרות הוריהם. היה זה, לדעת נהגלי נור, לחץ מתאים לשביתת השבת.

כשהוצא הצו עליידי שופט השלום התל-אביבי דויד רייפ, הוועקה המשטרה. היא נאלצה להשתמש בכוח כדי לקחת את ששת ילדיה של משפחת בן-חמו, להפרידם מאימם ולהעבירם ללישכת הסעד המקומית באש"קלון.

תמיד היה להם אוכל ובגדים. לא מחלות ולא כנינים, זעקה האם. אין שום סיבה לקחת אותם ממני. השוטרים אטמו את אוזנם, מילאו את הוראת הצו.

אך השובת לא נכנע עדיין. הוא נלחם עתה בחזית כפולה: נגד מפעל הסתדרותי ונגד משרד ממשלתי, המסייעים זה לזה. לכן פנה לעורר-דין.

השבוע, בבית-משפט השלום באשקלון, התנהלה המערכה האחרונה. עורך-הדין פישל התברגה תבע להביא לשיבה את צעני נור.

"אין להפריד את מצב הילדים ממצב האב השובת על זכותו לעבוד", טען בפני ה"שופט אהרון חייבי, וטענתו נתקבלה.

החברה הגדולה נכנעה. שלחה את נציגיה לניהול משאומתן עם בן-חמו. התוצאה: נור הסכימה להחזיר את השובת לעבודה.

שאת פרטיה וטיבה יקבע השופט. ואם האב חוזר לעבודה", קבע השופט, "חייבים אף הילדים לחזור לביתם."

תל-אביב

ברטי והבחירות

המלחמה הקרה בין רפאל הלפרין, מר עולם לשעבר ובעל מסעדה כיום, לבין עיריית תל-אביב התחממה בימים האחרונים עד לנקודת רתיחה. אחרי הכרזות פוליטיות ומיסמכים משפטיים הוכנסו לפעולה כוחות של ממש: 48 פועלים בפיקודו של מפקח עירוני הסתערו ביום החמישי על מסעדתו של הלפרין, ברחוב בני-יהודה שבתל-אביב,

בן-חמו ואשתו בעת השביתה
לא היו להם כנינים

הרסו חלק ממנה.

העירייה טענה כי היתה זו הריסה חוקית, שבוצעה במסגרת המסע הרגיל נגד מבנים בלתי חוקיים. לפי דברי הלפרין: זהו מע"שה של השגת גבול פלילית ונקמנות אישית מצד העירייה.

הצו לא הוטל. פלוגת המחץ של ה"עירייה הגיעה למקום פעולתה בשעה 8.30 בבוקר, תוכנית ההריסה לא בוצעה בירי בגלל התנגדותה של בעלת המסעדה, ברטי הלפרין, נדחה המיבצע לשעתיים. הוא החל ב-10.30 בדיוק, למרות מחאותיה הקולניות.

באותה שעה לא היה הלפרין עצמו נוכח במקום. הוא נמצא אז בירושלים, בבית-המשפט העליון, האזין לדברי השופט אליהו מני, שקרא את החלטתו: "על יסוד עתירה שהוגבה לפני בית-משפט זה, מצויה בית המשפט כי יצא צו-על-תנאי המכוון אל ה"ועדה המקומית לבנין ולתכנון עיר בתל-אביב-יפו, עיריית תל-אביב-יפו, והדרוש מהם לבוא וליתן טעם מדוע לא ימנעו מ"לבצע כל פעולות הריסה במסעדה של ה"עותרים ובוצר שלידיה. מוצא בזה צו-ביניים למורה למשיבים להימנע מלבצע כל פעולות הריסה, בעצמם או על-ידי עובדיהם, שליחיהם והפועלים מטעמם, במסעדה הנ"ל, וואת עד למתן החלטה אחרת בתיק זה."

מיד אחרי קבלת הצו המבוקש, רץ הלפרין לטלפון הקרוב, התקשר עם עיריית תל-אביב. הוא ביקש את לשכתו של יהושע רבינוביץ, סגן ראש העיר ויושב-ראש וע'דת בנין ערים, מטר לו על החלטת השופט. לאחר מכן עלה למונית, חזר לתל-אביב.

היתה לו עוד סיבה כדי לא לחשוש מ"איומי ההריסה שהגיעו אליו ימים מספר קודם לכן. כבר ב-15.12.64 הוא הגיש ל"בית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה ל"צוות על העירייה להימנע "מביצוע כל פעולות הריסה של חלקי מבנים במסעדה, עד לביורר העירעור, או עד להחלטה אחרת."

עקב הבקשה, כתב הנשיא התורן של בית המשפט המחוזי מרדכי קנת: "בתאריך זה ניתן צו לעיכוב הביצוע, ואין לבצע את צו ההריסה עד להחלטה חדשה. כל מי שיפר צו זה יענש."

אבל כשהגיעו הלפרין למסעדה, ציפתה לו אכזבה. תוכנית ההריסה בוצעה ב"סודיות. שני המיסמכים המשפטיים — צו של השופט המחוזי וצו של השופט העליון — לא הופיעו.

קשר לפעולה פוליטית. על סגנותיו של הלפרין, השיב השבוע דובר העירייה: "צריך להיות גאון כדי לדעת בתל-אביב מה מתרחש בירושלים. גם להחלטת השופט קנת אין שום קשר להריסתו שביצעה העירייה. החלטתו של השופט נגעה לחלק אחר של המסעדה, שבו אנגענו. העניין הוא פשוט. ב-3.1.65 החליטה ועדת העירעורים של עירייה להרוס את המיבנים הנוספים שבנה הלפרין. אין לזה כמובן שום קשר עם ה"פעילות הפוליטית שלו. דברים כאלה לא קורים."

אבל לפי טענותיו של הנפגע יש קשר הדוק בין ההריסה לבין פעולתו הפוליטית. אחרי המשפטים הרבים שערך הלפרין נגד